

משולחן שלמה

עיונים ופנינים בפרשה משיעוריו של

הגאון הינוקא
רבינו שלמה יהודה בארי שליט"א

גליון
179

פרשת תזריע

יתוש קדמך

אֲשֶׁה פִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה זָכָר (יב, ב). בויקרא רבה (יד, א) סמך המדרש מקרא זה על מה שאמר דוד בתהלים (קלט, ה) "אחור וקדם צרתני", ודרש זאת ריש לקיש, ש'אחור' זה יום האחרון מששת ימי בריאת העולם, בו נברא האדם, ו'קדם' זה יום הראשון שנאמר בו "ורוח אלהים מרחפת על פני המים" (בראשית א, ב), שזהו רוחו של מלך המשיח שקדם לכל, ותלוי הכל בזכיית האדם, שאם זכה אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית כענין רוחו של משיח, ואם לא זכה אומרים לו יתוש קדמך, שלשול קדמך. ואמר רבי שמלאי, שכשם שיצירת האדם היתה לאחר בהמה חיה ועוף, כך תורתו אחר בהמה חיה ועוף, שתחילה כתבה תורה (בפ' שמיני) מינים הטהורים והטמאים מבעלי החיים, ורק לאחר מכן כתבה דיני טהרת האדם 'אשה כי תזריע'.

הנשמה קדמה

וביאר בספר גבול בנימין (דרוש כו) שמצד הנשמה שאינה חוטאת קדם האדם לכל מעשה בראשית, כי הנשמה היא מצד רוחו של מלך המשיח הכוללת לכל שאר הנשמות, אך מצד הגוף החוטא, האדם הוא אחרון לכל הנבראים, ולכן כאשר רצה הקב"ה לבאר דיני טומאתו וטהרתו של אדם, הקדים כל הבעלי חיים ואחר כך 'אשה כי תזריע', לומר שמפני חטאו של אדם הראשון שגרם לומר לאדם יתוש קדמך, שלשול קדמך, לכך צריך לצער העיבור והלידה, שהרי קודם החטא עלו למטה שנים וירדו ארבעה כמובא במסכת סנהדרין (בדף לה ע"ב), אך עתה צריכה לבוא לכדי 'וטהרה ממקור דמיה' (ויקרא יב, ז), בכדי לפלוט הטומאה ומותרי הגוף.

וגלתה הארץ את דמיה

וביאר זאת עוד ברמזי המסורה, ש'ממקור' כתיב עוד בתהלים (סח, כז) - "ה' ממקור ישראל", וכן 'דְּמִיָּה' כתיב עוד - "והיא גלתה את מקור דמיה" (ויקרא כ, יח), וכן 'וגלתה הארץ את דמיה ולא תכסה עוד על הרוגיה' (ישעיה כו, כא). שצריכה היולדת להביא קרבן לכפר עוונה הקדמון שהלכה אחר הנחש, עד שיתוקן חטא ההוא ואז תלד בכל יום כתרנגולת כמו שאמר רבן גמליאל במסכת שבת (בדף ל ע"ב). וכן מכפרת היא בקרבנה על אשר גרם חטאה להרבות הטומאה ולמעט פריה ורביה, שנחשב הדבר כשפיכות דמים כמו שדרש רבי אליעזר במסכת יבמות (בדף סג ע"ב), עד יבוא לעתיד אותו זמן שיקויים 'וגלתה הארץ את דמיה ולא תכסה עוד על הרוגיה', שיכלו כל הנשמות שבגוף (כמו שאמר רב אסי שם ביבמות) ויכופר חטאה לגמרי.

בתשרי ובניסן נברא העולם

וזוהי מעלת ימי ניסן, שנשפע בהם מרוח הטהרה שתהיה לעתיד, ונתגלה בעולם מעין השמחה תהיה אז. כי הנה נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע במסכת ראש השנה (בדף יא ע"א) אימתי נברא העולם, לדעת רבי אליעזר בתשרי שהארץ מוציאה דשאים והאילנות מלאות פירות נברא העולם, וכמו שציווה הקב"ה לארץ בעת בריאתה "תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע, עץ פרי עושה פרי" (בראשית א, יא), ולדעת רבי יהושע בניסן שהארץ מלאה דשאים והאילנות מוציאים הפירות נברא העולם, וכמו שהוציאה הארץ בפועל "דשא עשב מזריע זרע למינהו, ועץ עושה פרי" (בראשית א, יב).

ומובא בדברי רבינו האריז"ל בפרי עץ חיים (שער השופר ה) שלא נחלקו מה היה במציאות, אלא שבתשרי היה העיבור וההריון של העולם, והוא בריאה בכח, וב'ניסן' המורה על לשון 'נס' היתה הבריאה בפועל, שהיא כענין הלידה שצריך אז לנסים, ולכך היתה בו נס גאולת מצרים שהוזכר הדבר בלשון לידה, כנאמר ביחזקאל (טז, ו) "ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך, ואומר לך בדמיך חיי".

עם זו יצרתי לי

ובספר הליקוטים ובליקוטי תורה (פ' שמות) מבואר בדברי האריז"ל עוד, שכל ענין ירידת מצרים והשעבוד בו עד ליציאה משם בימי ניסן הוא כנגד זמן העיבור עד ללידת האדם. שְׁמַעַת תחילת היצירה נופח בו הקב"ה נשמה מחלק אילוה ממעל, ובזה נחשב שהקב"ה הוא המקדש את ישראל עוד מקדם בעת יצירתם, וכפי כוחות הנשמה הבאים בו באדם מעט מעט כן מציירו וצרו הקב"ה יותר ויותר בצלם דמות אדם, עד שכבר נעשה איש, ואז הוא זמן הלידה שמתקיים בו 'איש וביתו באו', שבאה ויוצאת הנשמה בתוך ביתה, הוא הגוף שנשלמו כל כוחותיו.

וכל עת הירידה למצרים והשעבוד שם הוא כנגד זמן העיבור, שצירף הקב"ה את ישראל שיהיו לחלקו וחבלו, והכניס בהם עוד ועוד מקדושת הנשמה האלהית וכוחותיה, ובזה יכלו לכוחות הטומאה של מצרים יותר ויותר, וכאשר יענו כוחות הטומאה והיצר הרע אל כוחות הנשמה, כן ירבה וכן יפרוץ, כי נתגדל הגוף יותר וכמו כן נכנסת בו הנשמה יותר, עד שנעשו לאיש וראוים היו להיבדל מכל העמים ולהיות לעם סגולתו יתברך, והוציאים הקב"ה ממצרים בדוגמת הלידה, שהיו עשרת המכות כנגד כל תהליך חבלי הלידה ויציאת הוולד.

עץ הנאכל

וכאשר באו ישראל לכדי לידה ביציאת מצרים, באה הבריאה כולה לכדי לידה, כנראה בחוש בימי ניסן כאמור, כי בזה טהרו ממקור טומאתם הקדמונית, וכיפר אדמתו עמו. שהרי נתקללה האדמה בעוון האדם כמו שאמר הקב"ה לאדם הראשון בדינו "ארורה האדמה בעבורך" (בראשית ג, יז), ואמר רבי יהודה בר שלום בבראשית רבה (ה, ט) שהוא מפני שאף היא עברה על ציוויו יתברך שאמר לה 'תדשא הארץ דשא... עץ פרי עושה פרי', מה הפרי נאכל אף העץ נאכל, והיא לא עשתה כן, אלא 'ותוצא הארץ דשא... ועץ עושה פרי', שהפרי נאכל והעץ אינו נאכל.

אדם יסודו מעפר

ומבואר בדברי רבינו האריז"ל בפרי עץ חיים (שער קרי"ש שעה"מ יא) שזהו שורש מה שנתקללה האשה בחטאה "בעצב תלדי בנים" (בראשית ג, טז), כי האשה היא כנגד הארץ, שבכך שלא עשתה כפי שנצטוותה להוציא עץ הנאכל כפריו, גרמה שיוכל הנחש להכניס זוהמתו בה ולהחטיאה, ונתכוונה בזה לשם שמים כי ראתה שמוכרח שיהיו רשעים בעולם.

וביאר האוהב ישראל (בפ' בראשית) שכאשר ראתה הארץ העליונה את כל נפלאות חכמת הבריאה אשר עשה האלהים, וראתה שעל כולם השליט הבורא ב"ה את האדם אשר נחלק גופו מן העפר מהאדמה, ונשמתו היא מאוצר הנשמות החצובות מתחת כסא כבודו, ותלוי הכל במעשיו, שאם ילך

ואלה יעמדו על הברכה

העלון מוקדש לרפואת ישועות והצלחת:

פבל נסים בן מרינה, יוסף בן אלישבע הדסה לזיווג הגון: נתנאל בן סיגל, אוריאל בן לאה. מאיר ישראל בן אלישבע להקדשות ניתן לפנות בטל' 076.599.599.1

לעילוי נשמת

רה"י רבינו חיים פנחס שיינברג
בן הרב יעקב יצחק זצ"ל,
ראו דור דרוור בן רונית.
הילדה שיינא בת מיכל, חי בן סימה.

בדרך הטוב והישר תהיה עליה לכל העולמות וכל הנבראים, ואם יקלקל חלילה מעשיו ירדו כולם למטה למטה, וראתה שקרוב האדם לחטוא מחמת יצרו הרע, ואז יבוא פגם גדול בשורש נשמתו ולא יועיל לו שום תיקון ותשובה, ולכך התחכמה האדמה ושינתה תחילה ציווי הבורא ב"ה, בכדי שכאשר יחטא האדם לאחר מכן, תהיה לו אמתלא נכונה, שמפני ששורש גופו הוא מן האדמה ששינתה מכבר רצון הבורא יתברך, תולים הקלקלה במקולקל, ולא יתלו החסרון והסרחון בנשמה הרוחנית.

ותגל הארץ

אמנם כאשר זיכך וצירף הקב"ה את ישראל בכור הברזל במצרים, הגביר קדושת נשמתם על חומריות ועביות גופם, ובזה כיפר ורחץ אותם מחטא הקדמון, עד שנשלם כפרתם בעת יציאת מצרים בימי ניסן ובאו לכדי לידה ותיקון, ובזה יצאה אף הארץ מקללתה שבאה לה מתוך ששעבדה עצמה לאדם. וכמו שרימזו זאת התפארת בנים (ריש פ' תזריע) בצירוף חודש ניסן היוצא מפסוק "שמחו השמים ותגל הארץ" (תהלים צו, יא) כמובא במשנת חסידים (מסכת ניסן פ"א), שמעלתו גדולה מפני שהוא שם הוי"ה כסדרו כמובא בתיקוני"ז (בהקדמה, דף ט ע"ב).

כי בימי ניסן נמשכת שמחה וגילה לארץ מתוך שמתקיים בה ז'גלתה הארץ את דמיה, שהרי היא שפתחה את פתח התשובה לישראל, ששעבדה עצמה עבורם בכדי שתהיה להם אמתלא נכונה ופתח תשובה לשוב לבורא ב"ה, ובימי ניסן שנגאלו ישראל שבים הם להשי"ת מתוך כך מאהבה, כי מאיר עליהם אור גדול מלעילא לעוררם בתשובה עילאה, כמו שהביא הבני יששכר (מאמרי חודש ניסן ג, ד) ממדרש פליאה, ובזה נהפכים כל עוונותיהם

לזכויות כמו שאמרו במסכת יומא (בדף פו ע"א), ונתעלית בזה ממילא גם הארץ.

גם ציפור מצאה בית

וכפי התעוררות ישראל בימים אלו לשוב בתשובה מאהבה, כן נעשה שמחה גדולה בעולם לנשמות רבות הבאים על תיקונם, שלעיתים מצפים הם לזה זמן רב מאד. כמו שאמר רבי אלעזר בזוהר בלק (בדף קצו ע"ב) שעל ימי ניסן ותשרי נאמר (בתהלים פד, ד) "גם ציפור מצאה בית ודרור קן לה", שזוכים נשמות רבים להיכנס לתוך חומות גן עדן ולחזות בנועם זיו נשמות הצדיקים היושבים שם, ומשבחים הם לה' ב"ה ומתפללים לזכות ישראל. ואמר שם רשב"י שהוא בזכות שמגלה אז הקב"ה היכל גנוז ונסתר הנקרא 'קן ציפור' שממנו יעטרו עטרות למלך המשיח לעתיד לבוא, ומשם נמשכים לנשמות שעשועים נפלאים מאוד, עין לא ראתה. ובזה נתקנים נשמות רבים, כמובא בזוהר חדש שיר השירים (בדף ע"ה ע"א) שמתוך הארת הבינה עלאה נשפעת חירות לכל הנשמות שלמטה מכל אחיזת החיצונים, וכענין 'דרור קן לה'.

החודש הזה לכם

ועיקר הדרך הסלולה בזה לכל הוא בחודש ניסן, שנשפעת בו דרך התשובה מאהבה כאמור, וכמו שכתב המגלה עמוקות (בפ' בא, אופן ב-ג) שעל כך נאמר על חודש ניסן "החודש הזה לכם ראש חדשים" (שמות יב, ב), כי 'מלך' וראש הוא לחדשים סיון ותשרי שאף בהם יש מועדים ורגלים, וכתב עוד (בפ' ואתחנן, אופן קו) שהוא מפני שנשפע בחודש זה צירוף שם הוי"ה כסדרו כאמור, שבזה נשפעים החסד והרחמים לעולם כולו בכלל, ולנשמות המצפים על תיקונם בפרט, מתוך דרך התשובה מאהבה המתגלית בו, שבזה מתקיים בחודש זה 'שמחו השמים ותגל הארץ'.

"ופי יגיד תהלתך" (תהלים נא, ז)

משיעור יום א' ויקרא תש"ע

א

בזה נחשב שהביא את התורה אל תוכו ופנימיותו, והיא העבודה הפנימית שכנגד שם אדנו"ת.

ומגודל דעתו ושכלו של הצדיק מאיר עליו תדיר שם הוי"ה שהוא כנגד השכל המקיף, היינו שרצונו לתורה ולה' ב"ה הוא בשלימות והתחדשות תמיד, ויראתו ואהבתו עולים והולכים תמיד מדרגה לדרגה, ולכך כאשר עובד הוא להשי"ת בכל ליבו בעסק התורה והתפילה ובקדוק כדברי חכמים בכל עבודתו הפנימית, הנה בזה מייחד הוא לשמות הוי"ה אדנו"ת בשלימות, מפני שמאיר עליו תדיר שם הוי"ה ככתר על ראשו מצד שכלו המקיף וכאמור. ומאידך עובד הוא בדקדוק בכל עבודת הקודש הפנימית, ומייחד עבודתו עם שכלו ודעתו.

וכך כל צדיק כפי גודל שיעור מדרגת האמונה שאוחז בה כן מאיר שכלו המקיף יותר, וגורם בזה יחוד נעלה וגבוה יותר להוריק שפע ברכה אל השכינה, עד שמגיע השפע לכל נשמות ישראל ולכל הבריאה. וכל זאת מכח זכות מדרגת האמונה של אותו הצדיק, כאשר זוכה ומוציא זאת בעבודתו בפועל בעולם הזה בתורה ותפילה ובכל מעשה המצוות ודברי חכמים.

ג

והנה בימי הפסח מאיר שם הוי"ה למעלה בשלימות ללא פגם, וכנרמז כמה שאמר אז הקב"ה למשה ששמו הוא 'אהי"ה אשר אהי"ה' (שמות ג, יד), שיאיר על ישראל שם הוי"ה ככתר על ראשם בימים אלו שהוא כנגד שם אהי"ה, ובזה תגדל אמונתם יראתם ואהבתם שלא בשיעור וערך למדרגתם, ותגדל השגתם בגדולת ה' שלא כדרך הטבע, ויהיה להם בזה סיוע לכוון את ליבם ורצונם לה' ב"ה כדבעי באופן שיוכלו לשבר את הקליפה של מצרים ולצאת מכל זוהמתם.

אמנם בכדי שיופיע עליהם אור ה' ב"ה במקומם צריכים היו לגרום ליחוד הוי"ה אדנו"ת, כלומר שתהיה להם עבודה פנימית שתמשיך לכל פעולות שם הוי"ה בתוך מצרים לשבר הקליפה ולהוציאם, וזה היה ציווי השי"ת בכל מצוות קרבן הפסח, שבזה המשיכו את אור ה' לעשות דין במצרים, ומאידך לעשות עימם ניסים ונפלאות אותות ומופתים.

ד

והנה בכל סודות ציווי השי"ת ביציאת מצרים אין לנו תפיסה והבנה, כי ככל יציאת מצרים עשה איתנו הקב"ה ניסים ונפלאות בכל דרכי

הנה פסח הוא זמן גאולה, ומשמעות של גאולה היא שנעשה יחוד שמות הוי"ה אדנו"ת ונתקן האילן העליון להיות כסדר, ולכך נקרא 'ליל הסדר' כך, כי שבים צירופי השמות להיות כסדרם, ומאיר שם הוי"ה למעלה ללא פגם, ומתוך כך מאיר הוא לתחתונים ומעוררם להתעורר מעצמם לצאת מהגלות.

והדרך שנעשה יחוד זה הוא מכח הדיבור, כי שם אדנו"ת הוא כנגד הדיבור, וכענין הכתוב (תהלים נא, ז) "אדני" שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך", ולכך 'פסח' הוא כנגד הפה שהוא פה-סח כמו שכתב רבנו האר"י בשער הכוונות (דרושי הפסח ג), והדיבור הוא התעוררות התחתונים להשלים יחוד הוי"ה אדנו"ת, וזה נעשה בכח ה'מגיד' שבסדר ההגדה של פסח, שהוא כענין 'ופי יגיד תהלתך'.

ב

והנה על הצדיק מאיר שם הוי"ה תדיר ככתר על ראשו, וכענין הכתוב (תהלים ה, ג) "כצינה רצון תעטרנו", מתוך שהוא מייחד ללא הפסק בשמות הוי"ה אדנו"ת, שכולל הוא את השכל המקיף שהוא כנגד שם הוי"ה, בכל עבודתו ועסק תורתו ותפילתו שהם כנגד שם אדנו"ת. ובזה מקור הוא לכל הברכות כענין הכתוב (משלי י, ו) "ברכות לראש צדיק", כי מאחר שמאיר שם הוי"ה על ראשו בשלימות, לכך יוצא ממנו הברכה, שהיא שידוד הטבע וניסים ונפלאות.

כי בכל ענין יש את השכל המקיף ואת העבודה הפנימית, וכגון כאשר עוסק האדם בתורה, שיש לו בזה את השכל המקיף, שהוא הרצון של האדם לגשת ולעסוק בתורה, וכלול בזה שיעור היראה והאהבה של האדם לה' ב"ה, והערך שלו לאותיות התורה, ושיעור מדרגת התורה בעיניו, וכל תכלית לימודו, שהיא יראת ה', וכל קיום התורה הצריכה לצאת מתוך לימודו, כמו שנמנו וגמרו במסכת קידושין (דף מ ע"ב) שגדול התלמוד שמביא לידי מעשה, הנה כל זה כלול הוא בשכל המקיף והוא כנגד שם הוי"ה. ונקרא הוא מקיף, מפני שהוא השכל שצריך האדם בכדי שיהיה לו את הקשר לתורה לשמה, והוא הסובב את האדם בכדי שיוכל ליתן את כולו בתוך התורה בנקיט כדבעי.

וענין העבודה בפנימית היא עסק התורה בעצמה והבנת האדם את גופי התורה, והכנסת שכל חכמת התורה לתוך דעתו עד שתהיה דעתו כדעת התורה, ומתוך שמבין את דברי התורה ומכניסם בליבו ודעתו, הנה

כל אחד מהארבעה האמורים באות אחת משם הוי"ה כמובא בדברי רבנו האר"י בליקוטי תורה (שם בפ' שמות), ולכך במצרים היו ההסתרה והריחוק גדולים ביותר, אמנם כנגד זה האיר הקב"ה לכל אותיות שם הוי"ה עד שהודה פרעה ואמר "חטאתי הפעם, ה' הצדיק" (שמות ט, כז), ובזה נשברה הקליפה גם מעל ישראל.

וככל שנכנע פרעה יותר כך נתקרבו יותר ישראל לה' ב"ה, וכענין "ופרעה הקריב" (שמות יד, י) שאמרו בשמות רבה (כא, ה) שהקריב הוא את ישראל לאביהם שבשמים. כי כאשר חוגר האדם את עצמו ללחום מלחמת ה' בתורה ותפילה וכל עבודת השי"ת, הרי שבזה מתקן הוא לגוף קומתו ומבטל בזה לכל הארבעה גלויות, אמנם כאשר דבוק הוא תחילה בענין הכתר והשכל המקיף שכנגד שם הוי"ה, שהוא ענין האמונה הביטול וההכנעה כאמור, עד שבא לכדי בטחון ותקוה שבודאי יצא ממאסר יצרו ויזכה לכל מה שראוי לבר ישראל לזכות בכל קבלת התורה, הנה בזה מכניע הוא לכל הקליפות, וכולל הוא בזה לגאולה מכל הגלויות, ויוכל לבוא בקלות לכל עבודת הקודש הפנימית שכנגד שם אדנו"ת. והוא כעין מה שהאיר עלינו הקב"ה במצרים לשכל המקיף, שמתוך כך יכולנו לקיים לעבודתנו הפנימית מתוך שמחה וטוב לבב, וכענין הכתוב (ישעיה נה, יב) "כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון".

ז

כי נעשה בזה יחוד הוי"ה אדנו"ת ונמשך לאדם ניסים ונפלאות למעלה מן הטבע להושיעו, כענין יציאת מצרים שהיכה הקב"ה במצרים בעשרת המכות, שזהו כנגד האות ' ראשונה שביחוד הוי"ה אדנו"ת, ובזה הוריד הקב"ה לעולם הזה את כל האורות וההשפעות עד מתן תורה שנתגלה שם שלמות היחוד בעשרת הדיברות והאות ' אחרונה שביחוד הוי"ה אדנו"ת, ונעשה ענין השלימות וביטול כל הפירודים, וכענין הכתוב 'ובשלום תובלון', וסרה מישראל כל חטא וזוהמת מצרים עד שבאו קרוב למדרגת אדם הראשון קודם החטא בערך מקומם ומדרגתם של ישראל.

ומתוך יחוד השמות הוי"ה אדנו"ת שנעשה אז עלתה מלכות ה' ב"ה לעיני כל, עד שידעו כל הבריות ממלכותו יתברך, וידעו הכל שנותן הקב"ה את התורה לישראל. והיא משמעות של גאולה שלימה, ולמדרגה זו יביאנו מלך המשיח, שיבטל תחילה לכתר דסטרא אחרא שכנגד פרעה, ובזה תהיה דעת גדול לכל ישראל שיוכלו להשיג את האמונה והבטחון בו יתברך, ותעלה המלכות אל הכתר. ונרמז הדבר בשם 'משיח' העולה בראשית תיבות מלכות שלום יו"ד חטא, היינו שיעלה ה'מלכות', ויביא לכדי 'שלום' מתוך גילוי התורה כאמור, ויגלה את יחוד השמות הוי"ה אדנו"ת שזהו כנגד האות ' כאמור, ויסיר מאיתנו הזוהמה שכנגד ה'חטא'.

ח

וענין זה הוא כל סוד קבלת התורה, שהתורה פותחת באות ב' ד'בראשית' הרומזת לכינה כמובא בתיקונ' (בתיקון כח, דף עב ע"ב), שהיא המדרגה הגדולה של המלכות שנתגלתה בקבלת התורה, ורומזת היא על התגלות 'אם הבנים', היינו שבאו ישראל למדרגה גדולה כזו שראו עליהם את הארת נשמתם, ושאין מדרגה זו מאירה בם מצד עצמם, אלא מתוך שקשורים הם באלהים חיים ודבקים הם בכתר העליון.

אך באמת האות אל"ף היא הרומזת לכתר שמידתו כנגד אלופו של עולם שהוא מדרגת 'פלא' כמובא בתיקונ' (בתיקון מב, דף פא ע"ב), ואין התורה פותחת בה, , וזהו בכדי ללמדנו שכל קבלת ה'תורה' הפותחת באות ב' תלויה היא באות א' שקדמה לה. אמנם באמת פתח בה הקב"ה כנגד זה בעשרת הדיברות כשאמר "אנכי ה' אלהיך" (שמות כ, ב), כמובא בבראשית רבה (א, י) בשם רבי אלעזר בר חנינא בשם רב אחא, והוא בכדי ללמדנו שכל עבודתו הפנימית של האדם בתורה ותפילה והמצוות תלויה היא בשכל המקיף בכל מדרגת האמונה הבטחון והתקוה של האדם, שהוא כהאות א' הנעלמת בתחילתה, ואחר שנתגלה סדר זה בעבודת השי"ת אז יש גילוי להאות א' ד'אנכי ה' אלהיך', שמתגלה שכל תורת האדם וכל מעשה המצוות שזוכה להם, חדורים הם באהבת השי"ת ואמונה גדולה בו יתברך.

ט

והנה כאשר לא זכה האדם להשיג לדבקות במדרגת הכתר, שהוא השכל המקיף והכולל לכל ענין האמונה והדבקות בחסדי השי"ת כאמור, בזה אין אותיות התורה עולים ונגלים אצלו כסדר, והוא סוד מה שתיקנו צדיקים לומר פסוקים בסדר מסויים, או שתקנו לומר פרקי תהלים כפי הסדר שתקנו, כי בזה מגלים הם את המדרגה והסדר האמיתי שעל ידו יש

הנהגתו יתברך בכבודו ובעצמו ממש, היינו ששינה את דרכי הנהגתו בינו ובין עצמו, וכענין שאמרו בזוהר בשלח (בדף נב ע"ב) על מה שאמר הקב"ה למשה על הים (שמות יד, טו) "מה תצעק אלי", שרמז לו שבעתיקא תליא מלתא, שהוא סוד הכתר ושם אהי"ה. וזהו 'אהיה אשר אהיה' שנרמז בזה אהי"ה פעמים אהי"ה העולה כמנין 'אמת' היוצא מראשי תיבות 'מה תצעק אלי', כמובא בדברי רבנו האר"י בפרי עץ חיים (שער הסליחות ח). שבזה גילה הקב"ה אמיתת הבטחתו לאבות בלא זכות התחוננים, וכל מה שציווה על ישראל בדם הפסח והמילה וכיוצא היה רק בכדי להסיר מעט מהקטרוג שהיה אז עליהם, אמנם הכל עשה הקב"ה לבדו, וכמו שאנו אומרים בהגדה של פסח 'ואילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים', כי אילו לא התעורר עלינו הקב"ה בחסד גמור שלא על ידי זכותנו, לא יכולנו לצאת כלל ממצרים.

אמנם עיקר הדבר שגילו לנו חכמים בסוד קרבן הפסח הוא שעל ידו ביטלנו לכל מיני דינים קשים, ומכח מצווה זו התמתקו גבורות קשות שהיו מונעות לכל הארת שם הוי"ה במצרים, וכפינו והכנענו לכל קומת הסטרא אחרא, ובסוד "ראשו על כרעיו ועל קרבו" (שמות יב, ט). ולכן היו צולים אותו באש דוקא, שכל זה הוא בסוד הביטול של טומאת המצרים והכנעתם.

ועיקר מה ששיך בזה אלינו באופן שנוכל להבין, הוא שכשם שצריך היה הקרבן להיות ראשו על כרעיו ועל קרבו, שיהיה כולו שלם, שזהו בסוד העיבור, כמובא במסכת נדה (בדף ל ע"ב) שהתינוק במעי אימו ראשו מונח לו בין ברכיו, ואז הוא תלת גו תלת כמובא בדברי רבנו האר"י בעץ חיים (שער הכלים פ"ב), וכך צריך להיות האדם עצמו, שהכנעת הסטרא אחרא היא מתוך שיהיה אף הוא כך, וכשם שהעובר בטל הוא במעי אימו 'ראשו על כרעיו ועל קרבו', כך יהיה בטל ונכנע כלפי הכתר ושם הוי"ה המאיר עליו כל אחד כפי דרגתו, ובזה נכנעת הסטרא אחרא, ונותן האדם מקום לשם הוי"ה להאיר בתוכו ולהוציאו מגלותו.

י

וכלל הדבר, שראשית הכל תלוי בשכל המקיף של האדם, שבו כלולה מדרגת האמונה שלו, ושיעור יראתו ואהבתו אל ה' ב"ה, ומידת בטחונו בהשי"ת וכל תקותו על אחריתו כפי כל דברי חכמים והצדיקים שבכל דור. כי כל בר ישראל ראוי לו כל ענין העבודה הפנימית, שהיא קיום כלל מצוות עשה ומצוות לא תעשה וכל דברי חכמים וקיום הלכה למעשה בכל מצוות התורה, וכל בר ישראל ראוי לו ויש ביכולתו לשמור את קדושתו וטהרתו כפי ערך נשמתו, אמנם העיקר שיוכל האדם לבוא לכל העבודה הפנימית האמורה היא מתוך שיהיה דבוק בזה השכל המקיף, שהיא מדרגת האמונה והתקוה והבטחון בחסדי השי"ת שהראו לנו הצדיקים מהנהגת השי"ת. ולכן ראשית מה שמעכב חלילה בעד לאדם בעבודת השי"ת הוא מצד זה, שמרחיק אותו היצר מהדבקות במדרגת הכתר והשכל המקיף, ומתוך כך רוצה הוא לעכב בעדו מכל קומת העבודה הפנימית בכל קיום התורה.

וכנגד זה כך היא כל קומת הסטרא אחרא, שהכתר והשכל המקיף הוא כנגד קליפת פרעה ומצרים, והראש הוא כנגד קליפת נבוכדנצר, והגרונ כנגד מדי, והגוף כנגד יוון, והרגלים כנגד אדום וכמובא כל זה בליקוטי תורה לרבנו האר"י (בפ' שמות), והוא כמו שאמרו בבראשית רבה (טז, ד) שגלות מצרים כוללת את כל הגלויות, כי כאשר יש לגלות מצרים שהיא כנגד הכתר והמקיף, הנה בזה נכללים כל הגלויות, כי תלוי הכל בזה, וכאשר אין לנו את הדבקות בהמקיף והכתר, נעלם יוקר נשמות ישראל תחת יד מצרים, אך כאשר יוצאים אנו ממצרים מתגלה גם הראש וכל הקומה של ישראל, וכנאמר אז (שמות יד, ח) "ובני ישראל יוצאים ביד רמה" ותרגם אונקלוס 'בריש גלי', כי מתוך שמשבר הקב"ה לקליפת המצרים והכתר דסטרא אחרא בפסח נתגלה הראש של ישראל ונכנעת קליפת נבוכדנצר, ומתוך שמתקדשים ומייטהרים ישראל בכל ימי ספירת העומר נכנעים ומתבטלים קליפות מדי יוון ואדום התלויים בגוף, שכולל הוא לכל שבע המידות ההולכים ונתקנים ככל שבועות הספירה.

יא

והנה פרעה כולל הוא לכל הריחוק מפני שהוא כנגד הכתר הכולל לכל הקומה, ולכך כופר הוא בכל אותיות שם הוי"ה, וכמו שאמר (שמות ה, ב) "מי הוי"ה אשר אשמע בקולו", מה שאין כן בשאר הגלויות היו כופרים

גילוי לכל נפלאות ותיקוני התורה. כי כאשר נגלים אותיות התורה כסדר, בזה מתקרב האדם למעמד ישראל בקבלת התורה שנתגלתה התורה כסדר ונתגלתה האות א' ד'אנכי, וכאשר אין גילוי לאותיות התורה כסדרה, נעשה חללים ומקום לכל הטומאה והגלות וזוהמת מצרים.

ולכן פרעה, שהוא כנגד הכתר דסטרטא אחרא, היה מונע בטומאתו וכפירתו את גילוי אותיות התורה כסדרה, עד שלא יכלו להתפלל במצרים, כמו שאמר משה במצרים "כצאתי את העיר אפרוש את כפי" (שמות ט, כט), ואמרו בשמות רבה (יב, ה) שבתוך העיר לא רצה להתפלל לפי שהיתה מטונפת בגלולים ובשקוצים. ולכן בימי הפסח מאיר הקב"ה את שמו הגדול להאיר כסדר ומאיר שם הוי"ה על כל ישראל ככתר על ראשם, אך בכדי שנוכה לאור שם הוי"ה צריכים אנו להאיר כסדר את האותיות מלמטה, כי יש בחינת אותיות גדולות ויש בחינה של אותיות קטנות כמובא בהקדמה לזוהר (בדף ג ע"ב), והם סוד התעוררות האותיות מלמעלה והתעוררות האותיות מלמטה, ובפסח מאירים האותיות כסדר מלמעלה, ואנו צריכים להאירם כסדר מלמטה.

והדרך שיאיר האדם את האותיות כסידרם מלמטה הוא מתוך שיהיה דבוק במחשבתו בכל דברי הצדיקים בענין האמונה והבטחון בה' ב"ה, ומתוך כך יהלל וישבח לה' ב"ה ויספר נפלאותיו, ובוה מעורר הוא להארת אותיות דשם אדנ"ת שהם כנגד 'אדנ"י שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך', שהוא ענין ה'הגדה' כאמור. וכאשר הכין האדם את עצמו לימי הפסח בכל ענין השכל המקיף ועבודת האמונה והבטחון וההכרה בחסדי השי"ת, יאיר עליו סוד אותיות גדולות בתוקף גדול, ומתוך שיתעורר לשבח ולספר בשבח גדולת ה' וחסדיו, בזה מייחד הוא לכל האותיות שיתגלו כסדרם ומייחד הוי"ה אדנ"ת, ונמשכים מתוך כך על האדם כל הניסים והנפלאות בכל המצטרך לו.

ומאחר שדבק הוא בסוד האותיות כסדרם מתקרב הוא למדרגת קבלת התורה על כל פנים בענין תיקון הדעת והשכל, ובוה הוא מוכן לכל ימי ספירת העומר להסיר מקומת גופו גם כן לכל הזוהמה של מצרים בענין תיקון המידות, עד שבשבעות יוכל לראות בכל היוקר והחשיבות של כל אות בתורה הקדושה.

וכלל הדבר, שחיוב הוא על כל בר ישראל לילך בכל דרך התורה בקיום המצוות ועסק התורה בכל יום ובכל לילה, וצריך לשמור הוא את עצמו מכל דבר חטא ועוון. אמנם בכדי שיבוא האדם למדרגה ותכלית הנרצית מכל עבודתו, ובכדי שיוכל האדם לעמוד בכל הנסיונות, צריך הוא לאור הכתר ואור המקיף שיגן עליו מכל נסיון, וכל זה תלוי במתיקות שיהיה לאדם בעסק התורה והתפילה, וכאשר יש לו מתיקות באותיות התורה, מראה הדבר שכל עבודתו היא בסוד היחוד, ונשואות דעתו ועיניו אל האמונה והבטחון בכל תכלית עבודתו את ה' ב"ה, ובכך יש בכח תורתו ותפילתו לשומרו מן החטא ולהסיר ממנו הזוהמה.

וזהו מתוך שדבוק האדם בדברי הצדיקים בכל ענין האמונה והבטחון, שבזה כל אותיות התורה והתפילה היוצאות מפיו עולות הם כסדר, וכענין ליל הסדר שמאיר שם הוי"ה בשלימות. ומצד התחתונים אומרים לכל סדר ההגדה בכ"ב אותיות התורה וה' מוצאות הפה, ומזה נמשך לאדם לבוש שמגן ושומר עליו מקליפת פרעה, שלבוש זה הוא דעת הצדיקים שבכל הדורות, וכנגד שמונה לבושי כהן הגדול שהם כנגד שמונת אותיות יחוד הוי"ה אדנ"ת כמובא בתיקוני"ז (בתיקון לה, דף ע"ב) וכמבואר בדברי רבנו האר"י בעץ חיים (שער מב, א), וכאשר מנתק האדם את עצמו חלילה מדעת הצדיקים בכל עניני האמונה והבטחון בה' ב"ה, מתנתק הוא מהלבוש שיכול לפדותו ולהצילו מכל דבר רע, ומאבד את המתיקות בתורה והתפילה.

יהי
והמשכת לבוש זה הוא מכח פיו של האדם, שכאשר יוציא האדם מפיו צירופי אותיות מתוך הדבקות בשכל המקיף האמור, שהוא דעת הצדיקים, בזה מתנתק הוא מלבוש העור וזוהמת הנחש, ומושך עליו לבוש קדוש

קחו חלק במפעל הקודש

המכונינים להצטרף למערך הרכיזים ברחבי הארץ והעולם ולחלק מידי שבוע את גיליונות הקודש באזור המגורים וכן לתגובות הארות והקדשות בעניני העלון ניתן לפנות

076.5995991 או במייל: m.yam.shlomo@gmail.com

לקבלת הגיליון במייל ניתן לפנות לכתובת: alonim.yanuka@gmail.com

יחזקאל

"הנה ימים באים... והשלחת רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'"

ידוע בשער בת רבים זה כבר זמן ועידנים שאלפים רבים ברחבי הארץ והעולם מתבשמים מזיו שכינה מידי שבת ומועד באורם של גליונות וכתבי הקודש הנושאים את דברי תורתו ושיעוריו

של מו"ר מרן הגאון הינוקא שליט"א

ותלמידי חכמים רבים הם המקיימים בהם שיעורים תמידין כסדרן, וכולם כאחד מעידים ואומרים שנתחולל בהם מהפך עצום מעצם ההתוודעות לדברי הקודש החודרים לכל לב, ומפלסים דרך במים רבים ושיטפון העולם לשכון בטח ולפעול נחת ושמחה לפני ה'.

ולכן באנו בזה בקריאה של חיבה לכל חכם לב אשר נשאו ליבו להצטרף למערך הרכיזים, ולשמש כרכז ונציג דברי התורה באזור המגורים, שיכול הוא להירשם לכך אצל הרב יהודה ישראלי במוקד הקו יפוצו

טל 0765995991 שלוחה 1
או במייל a4506506@gmail.com

